

Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske uslugeN/R: Gospođa Smiljana Barjaktarović
Palmotićeva 2
11103 Beograd

Kopija dopisa poslata na:

Delegacija Evropske unije u Republici SrbijiN/R: Gospođa Radica Nusdorfer - šef sektora za evropske integracije
Avenija 19a
Vladimira Popovića 40/V
11070 Novi BeogradРепублика Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
БеоградБРОЈ: 1-03-34900-10/17-1ДАТУМ: 16-06-2017**BeotelNet-ISP d.o.o.**
Društvo za pružanje usluga interneta
Broj: 17/002607
Datum: 14 JUN 2017 20__ god.
Beograd, Bulevar vojvode Mišića 37
Telefon: 011-42-55-000

Beograd, 14.06.2017.

MIŠLJENJE**o objavljenom izveštaju RATEL-a o analizi veleprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa internetu**

Poštovani,

Ovim putem obraćamo Vam se povodom otvorene javne diskusije o objavljenom izveštaju RATEL-a o analizi veleprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa internetu, a radi zaštite interesa našeg i ostalih privrednih društava kao alternativnih pružaoca usluga na tržištu elektronskih komunikacija, a pre svega zaštite interesa krajnjih korisnika.

BeotelNet-ISP doo (dalje: BeotelNet) je u više navrata u prethodnom periodu svojim dopisima RATEL-u skretao pažnju na flagrantno kršenje fer i tržišno orijentisanog poslovanja od strane dominantnog nacionalnog operatera – Telekom Srbija AD, a povodom neuvođenja VDSL usluge na veleprodajnom tržištu, kao i neuvođenja naked ADSL usluge (zavodni broj referentih predmeta: 1-03-3491-200/16, kao i upućenih u ime BeotelNet-a od strane advokata Siniše Čolevića dana 28.01.2016, 14.12.2016 i 23.01.2017).

Stoga nalazimo za shodno i neophodno da Vam se ponovo obratimo povodom ponašanja Telekom Srbija AD na tržištu elektronskih telekomunikacija, koje je suprotno pozitivnim propisima, odlukama nadležnih organa, ali i dobrim poslovnim običajima, te da Vas pozovemo na reakciju, ne samo povodom predloženih izmena oko budućeg regulatornog tretmana VDSL usluge, već i naked ADSL usluge.

Naime, Rešenjem RATEL-a broj 1-01-731-4/13-5 od 17.06.2015. godine (dalje: Rešenje) utvrđeno je da operator Preduzeće za telekomunikacije „Telekom Srbija“ AD Beograd (dalje: Telekom Srbija) ostaje operator sa značajnom tržišnom snagom na veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa.

Rešenjem su Telekomu Srbija, u skladu sa članom 63 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl. glasnik RS", br. 44/2010, 60/2013 - odluka US i 62/2014), nametnute određene obaveze. Između ostalog, obaveza objavljivanja određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatornog postupanja i omogućavanje pristupa i korišćenja elemenata mreže i pripadajućih sredstava, čija primena je dalje razrađena stavovima III – VII dispozitiva pomenutog rešenja.

Tako je stavom III tačka 1 Rešenja, predviđeno da se Telekom Srbija obavezuje da objavi standardnu ponudu veleprodajnog širokopojsnog pristupa za sve usluge koje su obuhvaćene definicijom tog tržišta, na osnovu koje drugi operatori neće biti u obavezi da plaćaju dodatne troškove koji nisu neophodni za pružanje relevantne usluge, dok je tačkom 2 predviđeno da standardna ponuda treba da bude detaljno raščlanjena u skladu sa potrebama tržišta.

Međutim, Telekom Srbija je propustio da postupi po pomenutim odredbama dispozitiva Rešenje, jer standardnu ponudu nije detaljno raščlanio, na način koji bi omogućio drugim operatorima da koriste usluge Telekoma Srbija bez dodatnih troškova koji nisu nužno vezani za realizaciju konkretne usluge širokopojsnog pristupa.

Po pozitivnim primerima iz prakse usluga širokopojsnog pristupa se može raščlaniti na:

- ADSL pristup (podrazumeva postojanje fiksne telefonske linije kod Telekoma Srbija)
- IPTV pristup
- ADSL pristup (bez postojanja fiksne telefonske linije kod Telekoma Srbija , "NAKED" ADSL)
- VoIP pristup (mogućnost uspostave fiksne telefonske linije korišćenjem širokopojsnog pristupa i VoIP tehnologije)

Dakle, u skladu sa stavom III tačka 1 Rešenja, Telekomu Srbija nije dozvoljeno da uslovljava korišćenje jedne usluge pretplatom na neku drugu uslugu, ukoliko za to ne postoje ograničenja tehničke prirode. Od početka pružanja ADSL usluge, i u maloprodaji direktno prema korisnicima, kao i u veleprodaji prema ADSL operatorima, Telekom Srbija insistira na postojanju usluge sopstvene fiksne telefonije kod korisnika kako bi se mogla uspostaviti ADSL usluga (primena principa monopolističkog uslovljavanja).

Zbog takvog primoravanja i neosnovanog uslovljavanja, alternativni internet provajderi dolaze u neravnopravan položaj na maloprodajnom tržištu u odnosu na ADSL ponudu samog Telekoma Srbija, naročito iz razloga što Telekom Srbija koristi postojeću mogućnost da vezuje usluge u pakete („Box paketi“), davajući pretplatnicima značajne popuste ukoliko se odluče za više usluga istovremeno, dok ta opcija nije omogućena u veleprodaji.

U samom izveštaju RATEL-a koji je predmet ove javne diskusije, potvrđeno je da korisnici jasno preferiraju pakete usluga, te da kod pružaoca usluga upravo ovakva ponuda predstavlja dominantni i najznačajniji servis na tržištu danas. Ovo trend će zasigurno biti samo izraženiji u narednom periodu jer donosi ponudu jeftinijih usluga u paketima.

Sa druge strane BeotelNet-ISP doo može sa žaljenjem konstatovati da u prilog ovoj tvrdnji govore i stotine dugogodišnjih korisnika (BeotelNet pruža internet usluge 21 godinu u Srbiji) koji se svaki mesec automatski isključuju sa servisa širokopojsnog pristupa internetu po odluci Telekoma Srbija, a samo zbog otkaza fiksnih telefonskih linija (ADSL ostaje na demontiranoj telefonskoj liniji). Po našim podacima u 2016. godini je od ukupnog broja demontiranih ADSL priključaka, više od 12% je bilo otkazano po osnovu odluke o demontaži Telekoma Srbije.

Takođe, moramo spomenuti i veliki broj korisnika koji otkazuju fiksni telefonski priključak Telekomu Srbije, kada ne znajući, automatski ostaju bez usluga interneta i televizije kod BeotelNeta.

Smatramo da iskazan stav RATEL-a da je iskustvo nakon uvođenja naked ADSL-a u zemljama u okruženju i EU, a koje je pokazalo da gde god nije uvedena naked ADSL usluga nije rešen problem prenosa broja na ovaj način, nije temeljna konstatacija koja treba odložiti rešavanje ovog suviše značajnog pitanja za razvoj fer domicilnog telekomunikacionog tržišta. Konstatacija da je uvođenje naked ADSL u ovim analiziranim državama samo dovelo do povećanja cene širokopojasnog pristupa internetu na veleprodajnom nivou, što je uticalo i na cenu na maloprodajnom nivou, predstavlja prejudiciranje ishoda odluke koja nije još ni donešena i koja se na ovaj način svesno odlaže za sledeći nejasno koliko dug period. Stava smo da upravo regulatorna agencija ima jasan zadatak i mandat da zaštiti i manje učesnike na tržištu od ovakvih kontra-efekata uvođenja jedne usluge, koja neopravdano uvećava cenu druge usluge ili uvodi nove cenovne značajne troškovne elemente poput pomenutog „digitalnog pristupa“.

Firma BeotelNet beleži značajne rezultate u prodaji fiksne telefonije poslovnim korisnicima, a isti servis bi odavno mogao da se ponudi i rezidencijalnim korisnicima, koji imaju pravo da biraju ko će im i po kojim uslovima nuditi i ovu osnovnu telekomunikacionu uslugu. Napominjemo da mi godinama unazad od kako firma nudi tržištu poslovnih korisnika fiksnu telefoniju za ovaj servis plaćamo sve potrebne licence prema Republici Srbiji, bez isključenja rezidencijalnog tržišta. Na ovaj način još jednom se potvrđuje tržišno nefer i anti-liberalizacijsko ponašanje regulatora koje favorizuje Telekom Srbije.

Smatramo da su zahtevi istaknuti u ovom dopisu u svemu u skladu sa osnovnim principima Zakona o elektronskim komunikacijama, naročitu u skladu sa ciljevima koji obuhvataju obezbeđivanje međupovezivanja elektronskih komunikacionih mreža i usluga, odnosno operatora, pod ravnopravnim i uzajamno prihvatljivim uslovima, podsticanje konkurencije, ekonomičnosti i delotvornosti u obavljanju delatnosti elektronskih komunikacija, na tehnološki neutralnoj osnovi.

Na kraju ističemo, da u datoj analizi veleprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa internetu izloženi selektivni pristup rešavanja pitanja neminovne dominacije predmetnog nacionalnog operatera, kojim se uvođenje mogućnosti pružanja naked ADSL usluge alternativnim operaterima odlaže do daljnjeg neminovno čini jasnu i direktnu štetu krajnjim korisnicima telekomunikacionih usluga, kojima se ukida mogućnost odabira alternativnih pružaoca istih usluga na tržištu.

Navedene aktivnosti su samim tim u suprotnosti sa liberalizacijom našeg nacionalnog telekomunikacionog tržišta, na koje se obavezala Vlada Republike Srbije u procesu stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Srbije.

Pošto očekujemo da nadležne institucije EU daju podršku ovim naporima za liberalizaciju tržišta kopija ovog dopisa se šalje na adresu Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji.

Ovlašćeno lice za zastupanje
Peđa Popić

